

EARLY CHILDHOOD EDUCATION ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

UDC 373.2-37.014.3

DOI 10.35433/pedagogy.3(114).2023.39-58

FEATURES OF THE IMPLEMENTATION OF THE PROFESSIONAL STANDARD "HEAD (DIRECTOR) OF PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTION": MODERN VECTOR

O. H. Kosenchuk*

In the article, the author analyzes the current state of the problem of implementation of the professional standard "Head (Director) of Preschool Education Institution", analyzes the current regulatory documents; conducts all-Ukrainian monitoring of the implementation of the Professional Standard in educational institutions, analyzes the directions of implementation at all levels. Priority forms and methods of implementation were identified. The components of the roadmap are designed, the main ways and directions of implementation of the Professional Standard in practice at different levels of education are outlined: state, regional, local, local (preschool education institution) and personal.

The tasks for the implementation of the Professional Standard for different target groups are defined: heads of preschool educational institutions, founders of preschool educational institutions, in-service training subjects, centers for professional development of pedagogical workers, professional communities of pedagogical workers, higher education institutions.

The results of the online training of regional trainers for 95 people from all regions of Ukraine are presented, including 21 teachers of preschool education departments of higher education institutions, 28 teachers of preschool education departments (laboratories) of postgraduate pedagogical education institutions, 22 specialists of professional development centers for pedagogical workers, 24 heads (directors) of preschool education institutions.

The article focuses on designing an individual professional development trajectory. All priority areas of activity are interconnected, forming a single through system, creating a continuous process. Effective solutions for the implementation of the professional standard "Head (Director) of Preschool Education Institution" are predicted. The approaches to the professional development of pedagogical workers in the process of implementing the professional standard "Head (Director) of Preschool Education Institution" are substantiated. The results of the training of preschool teachers according to the standard program for the implementation of the professional standard "Head (Director) of Preschool Education" are presented.

---

* Candidate of Pedagogical Sciences (PhD in Pedagogy), Docent,
Head of the department of preschool education
(State Institution "Ukrainian Institute of Education Development", Kyiv),
Docent
(National Aviation University, Kyiv)
olha.kosenchuk@npp.nau.edu.ua
ORCID: 0000-0002-1733-5937

The experience of implementing the Professional Standard in different regions is presented. The further steps of the Professional Standard implementation are determined.

Keywords: professional standard, reform, competence, manager, implementation, roadmap.

ОСОБЛИВОСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ "КЕРІВНИК (ДИРЕКТОР) ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ": СУЧАСНИЙ ВЕКТОР

О. Г. Косенчук

У статті автором здійснено аналіз сучасного стану проблеми імплементації професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти", здійснено аналіз чинних нормативних документів; проведено всеукраїнський моніторинг впровадження Професійного стандарту у закладах освіти, проаналізовано напрями імплементації на всіх рівнях. Визначено пріоритетні форми та методи імплементації. Спроектовані компоненти дорожньої карти, окреслені основні шляхи та напрями імплементації Професійного стандарту в практичну діяльність на різних рівнях освіти: державному, регіональному, місцевому, локальному (заклад дошкільної освіти) на особистісному.

Визначено завдання щодо імплементації Професійного стандарту для різних цільових груп: керівникам ЗДО, засновникам ЗДО, суб'єктам підвищення кваліфікації, Центрам професійного розвитку педагогічних працівників, професійним спільнотам педагогічних працівників, закладам вищої освіти.

Представлені результати онлайн підготовки регіональних тренерів 95 осіб усіх регіонів України, з них 21 викладач кафедр дошкільної освіти закладів вищої педагогічної освіти, 28 викладачів кафедр (лабораторій) дошкільної освіти закладів післядипломної педагогічної освіти, 22 фахівці центрів професійного розвитку педагогічних працівників, 24 керівники (директори) закладів дошкільної освіти.

У статті акцентовано увагу на проектуванні індивідуальної траєкторії професійного розвитку. Всі пріоритетні сфери діяльності взаємопов'язані між собою, становлять єдину наскрізну систему, створюючи безперервний процес. Спрогнозовано ефективні рішення, щодо імплементації професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти". Обґрунтовано підходи щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників у процесі імплементації професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти". Презентовано результати підготовки педагогів закладів дошкільної за типовою програмою щодо впровадження професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти".

Представлено досвід імплементації Професійного стандарту в різних регіонах. Визначено подальші кроки імплементації Професійного стандарту.

Ключові слова: професійний стандарт, реформування, компетентність, керівник, імплементація, дорожня карта.

Introduction of the issue. The reform of the education system of Ukraine has led to qualitative conceptual changes in educational policies, one of which is the training of heads of preschool education institutions that meet modern requirements for professional qualifications. The issue of forming professional competencies of heads (directors) of preschool education institutions within the framework of the approval of the professional standard "Head (Director) of Preschool Education Institution" is of particular relevance [5].

Постановка проблеми. Реформування системи освіти в Україні зумовило якісні концептуальні зміни, в освітніх політиках, одна з них – підготовка керівників закладів дошкільної освіти, які відповідають сучасним вимогам до професійних кваліфікацій. Особливої актуальності набуває питання формування професійних компетентностей керівників (директорів) закладів дошкільної освіти у рамках затвердження професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" [5].

Fig. 1. National Qualifications Framework of Ukraine

The following components are considered during the research: access to preschool education (preschool education services are physically and economically accessible to all families and their children; preschool education facilities are participatory, inclusive, and accepting of diversity); educators (highly qualified staff who initiate their own continuous learning and retraining to fulfill their professional roles; supportive working conditions, including professional leadership, that create opportunities for observation, reflection, planning, teamwork, and collaboration with parents) that use the approaches that allow children to realize their full potential. Thus, the educational component is based on pedagogical goals, values, and through a holistic approach; a curriculum that requires teaching staff to collaborate with children, colleagues, and parents, and to reflect on their own work.

Monitoring and evaluation (monitoring and evaluation provide information at the appropriate local, regional and/or national level for continuous improvement of policy and practice; monitoring and evaluation are in the best interests of the child).

Governance and financing (all stakeholders in the ECCE system have a clear understanding of their roles and responsibilities and are aware that they must collaborate with partner organizations; legislation, regulation and/or financing facilitate progress towards securing legal rights to funding or subsidizing ECCE, and results are continuously communicated to all

У процесі дослідження врахувалися наступні компоненти: доступ до дошкільної освіти (послуги дошкільної освіти фізично та економічно доступні для всіх сімей та їхніх дітей; заклади дошкільної освіти заохочують до участі, інклюзивні та приймають різноманіття).

Педагогічні працівники (висококваліфіковані працівники, які ініціюють власне постійне навчання та перепідготовку з метою виконання професійних функцій; сприятливі умови праці, включно з професійним керівництвом, які створюють можливості для спостереження, роздумів, планування, колективної роботи та співпраці з батьками).

Освітній компонент заснований на педагогічних цілях, цінностях і підходах, які дозволяють дітям повністю реалізувати свій потенціал на основі комплексного підходу; навчальна програма, яка потребує від педагогічного персоналу співпраці з дітьми, колегами і батьками, рефлексії щодо власної діяльності.

Моніторинг та оцінювання (моніторинг та оцінювання дозволяють отримувати інформацію на відповідному місцевому, регіональному та/ або національному рівні з метою постійного підвищення якості політики і практики; моніторинг та оцінювання відповідають найкращим інтересам дитини).

Управління та фінансування (усі сторони в системі дошкільної освіти мають чітке розуміння своєї ролі і обов'язків, усвідомлюють, що вони повинні співпрацювати з організаціями-партнерами; законодавство, регулювання та/ або фінансування сприяють прогресу у

stakeholders).

The quality of preschool education is influenced by the professional development of teachers. Early childhood education workers need professional competencies, as well as a deep understanding of child development and fundamental knowledge of early childhood pedagogy.

Algorithm for planning professional development. The author determined the following professional development planning algorithm: setting priorities; conducting an audit; outlining goals, approximately 3 to 5 to focus on; developing a plan (for each goal, develop a roadmap and determine an algorithm for achieving it).

The updated Professional Standard is based on a new management philosophy, meets international standards, the updated version of the Basic Component of Preschool Education [4], and reveals the content of the professional activity of the head of a preschool education institution, and the requirements for his or her qualifications. The development and implementation of the updated Professional Standard "Head (Director) of Preschool Education Institution" is caused by the following factors: establishment of uniform requirements for the professional competence of the head; updating the content of professional training and professional development. After the adoption of the updated Professional Standard, an important task arises – the implementation of the professional standard in the education system of Ukraine, whether the professional competencies of heads of preschool educational institutions meet the professional standard; what measures are taken at different levels to implement the Professional Standard "Head (Director) of Preschool Education Institution".

According to the Law of Ukraine "On Preschool Education", the system of preschool education consists of preschool education institutions, scientific and methodological institutions, educational authorities, education and upbringing in the family [2]. An important role in regulating the activities of all components of this system belongs to the head of the

частині забезпечення юридичних прав на фінансування чи субсидію дошкільної освіти, результати постійно висвітлюються усім зацікавленим сторонам).

На якість дошкільної освіти впливає професійний розвиток педагогів. Працівники дошкільної освіти потребують професійних компетентностей, а також глибокого розуміння розвитку дитини та фундаментальних знань дошкільної педагогіки.

Алгоритм планування професійного розвитку. Визначення пріоритетів; проведення аудиту; окреслення цілей, орієнтовно від 3 до 5 на яких потрібно зосередитися; розроблення плану (до кожної цілі розробіть дорожню карту та визначають алгоритм її досягнення).

Оновлений Професійний стандарт, ґрунтується на новій управлінській філософії, відповідає міжнародним стандартам, оновленій редакції Базового компонента дошкільної освіти [4], і розкриває зміст професійної діяльності керівника закладу дошкільної освіти, вимоги до його кваліфікації.

Розробка та запровадження оновленого Професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" викликано такими чинниками: встановлення єдиних вимог до професійної компетентності керівника; оновлення змісту фахової підготовки та підвищення кваліфікації. Після прийняття оновленого Професійного стандарту, постає важливе завдання – імплементації професійного стандарту у систему освіти України, чи відповідають професійні компетентності керівників ЗДО професійному стандарту; які заходи здійснюють на різних рівнях щодо імплементації Професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти".

Відповідно до Закону України "Про дошкільну освіту" систему дошкільної освіти становлять заклади дошкільної освіти, наукові і методичні установи, органи управління освітою, освіта і виховання в сім'ї [2]. Важлива роль у регулюванні діяльності всіх складових цієї системи належить саме керівнику закладу дошкільної освіти, фахівцю, спроможному розв'язувати на високому рівні професійні завдання, пов'язані з освітою, вихованням дітей дошкільного віку, забезпеченням необхідних умов для їхнього повноцінного

preschool education institution, a specialist who is able to solve professional tasks related to education, upbringing of preschool children, providing the necessary conditions for their full development, etc.

Legislation stipulates that the head of a preschool education institution may be a person who is a citizen of Ukraine, is fluent in the state language, has a higher education (for directors of state and municipal preschool education institutions – higher pedagogical education), at least three years of pedagogical and/or scientific and pedagogical experience (except for heads of private and corporate educational institutions), organizational skills, and a state of physical and mental health that does not interfere with the performance of professional duties.

However, the realities of today (work under conditions of prolonged quarantine, the COVID epidemic, the introduction of martial law in Ukraine, etc.) require the modern head of an educational institution to have such qualities as entrepreneurship, mobility, the ability to continuously develop and improve, highly developed leadership and organizational skills, the ability to adapt to constant change, find a compromise and resolve conflicts correctly, find alternative ways to solve problems and act in crisis situations, a high level of stress resistance, openness to innovation, economic literacy and digital competence, development orientation, the professional standard "Head (Director) of a Preschool Education Institution" was approved and included in the General Register of Professional Standards. The Law of Ukraine "On Education" defines a professional standard as duly approved requirements for the competencies of employees that serve as the basis for the formation of professional qualifications [1]. On the basis of the Professional Standard, standards of higher and professional higher education are developed, which are used to develop and improve educational programs for training future professionals.

The necessary professional competencies for the head of the IPE are as follows:

- health care,
- designing, and
- operational management of preschool education institution,

розвитку тощо.

На законодавчому рівні окреслено, що керівником закладу дошкільної освіти може бути особа, яка є громадянином України, вільно володіє державною мовою, має вищу освіту (для директорів державних, комунальних закладів дошкільної освіти – вищу педагогічну освіту), стаж педагогічної та/або науково-педагогічної роботи не менше трьох років (крім керівників приватних, корпоративних закладів освіти), організаторські здібності, стан фізичного і психічного здоров'я, що не перешкоджає виконанню професійних обов'язків.

Однак реалії сьогодення (робота за умов тривалого карантину, COVID-епідемії, введення воєнного стану в Україні та ін.) вимагають від сучасного керівника ЗДО наявності таких якостей, як підприємливість, мобільність, здатність до неперервного розвитку й самовдосконалення, наявність високо розвинених лідерських якостей та організаторських здібностей, вміння адаптуватися до постійних змін, знаходити компроміс і правильно розв'язувати конфлікти, знаходити альтернативні шляхи розв'язання проблем і діяти в кризових ситуаціях, високого рівня стресостійкості, відкритості до новаторства, економічної грамотності та цифрової компетентності, зорієнтованості на розвиток всіх членів колективу та інші.

28 вересня 2021 року було затверджено професійний стандарт "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" й внесено його до загального Реєстру професійних стандартів. У Законі України "Про освіту" професійний стандарт визначено як затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій [1]. На основі Професійного стандарту розробляються стандарти вищої та фахової передвищої освіти, що використовуються для розроблення та вдосконалення освітніх програм підготовки майбутніх фахівців.

Необхідними професійними компетентностями для керівника ЗДО визначено такі:

- здоров'язбережувальна,
- проєктувальна,
- операційне управління закладом

- organizational and methodological,
- communicative,
- lifelong learning ability,
- information and communication,
- leadership,
- emotional and ethical,
- strategic management and development of preschool education institution,
- strategic communication,
- regulatory and legal.

It should be noted that the modern head of a preschool educational institution is faced with tasks that require the development of a number of competencies that are necessary for this period and are conditioned by circumstances. For example, the head/director of an institution of preschool education today must be able to organize a safe educational environment for children, establish the educational process remotely, make the necessary decisions in crisis situations, etc. These and other competencies are reflected in the Professional Standard, but there is an urgent need to develop further methodological materials to take into account new realities.

It is worth noting that the implementation of the Professional Standard of the Head of the Educational Establishment is carried out through the development of methodological recommendations, professional development programs for pedagogical staff, webinars, trainings, seminars, conferences, and information support for this process.

Current state of the issue. Many international and Ukrainian scholars focus on the problem of professional development of heads of educational institutions I. Androshchuk, V. Andrushchenko, V. Bondar, M. Hryneva, I. Zyazyun, L. Karamushka, V. Lugovyi, O. Pometun, T. Sorochan. The works of professional development of heads of preschool education institutions (A. Bogush, N. Havrysh, O. Kosenchuk), implementation of professional standards in the practical activities of teachers (N. Avsheniuk, I. Androshchuk, L. Hrynevych, O. Linnik); in the practical activities of preschool teachers (A. Bogush, N. Havrysh, O. Kosenchuk, N. Omelianenko, I. Romaniuk) are of significant interest for this study.

- дошкільної освіти,
- організаційно-методична,
- комунікативна,
- здатність до навчання впродовж життя,
- інформаційно-комунікаційна,
- лідерська,
- емоційно-етична,
- стратегічне управління та розвиток закладу дошкільної освіти,
- стратегічна комунікація,
- нормативно-правова.

Необхідно зазначити, що перед сучасним керівником ЗДО поставлено такі завдання, що вимагають від фахівця розвиненості низки компетентностей, які є необхідними саме для цього періоду і обумовлені обставинами. Так, керівник/директор закладу дошкільної освіти сьогодні має вміння організувати безпечне освітнє середовище для дітей, налагоджувати освітній процес дистанційно, мобільно приймати необхідні рішення в кризових ситуаціях тощо. Ці та інші компетентності відображені у Професійному стандарті, проте актуалізується потреба у розробленні подальших методичних матеріалів з урахуванням нових реалій.

Варто відзначити, що впровадження Професійного стандарту керівника ЗДО відбувається через розроблення методичних рекомендацій, програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників, проведення вебінарів, тренінгів, семінарів, конференцій, забезпечення інформаційного супроводу цього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У центрі уваги багатьох міжнародних та українських учених знаходиться проблема професійного розвитку керівників закладів освіти І. Андрощук, В. Андрущенко, В. Бондар, М. Гриньова, І. Зязюн, Л. Карамушка, В. Луговий, О. Пометун, Т. Сорочан. Суттєвий інтерес для цього дослідження становлять роботи професійного розвитку керівників закладів дошкільної освіти (А. Богущ, Н. Гавриш, О. Косенчук) імплементації професійних стандартів в практичну діяльність вчителя (Н. Авшенюк, І. Андрощук, Л. Гриневич, О. Лінник); в практичну діяльність вихователя закладу дошкільної освіти А. Богущ, Н. Гавриш, О. Косенчук, Н. Омеляненко, І. Романюк.

Outline of unresolved issues brought up in the article. However, the problem of implementation of the professional standard "Head (Director) of Preschool Education Institution" requires detailed study and is of scientific and practical interest.

Aim of research is to carry out all-Ukrainian monitoring of the implementation of the Professional Standard "Head (Director) of Preschool Education Institution" in educational institutions and to outline the main directions of implementation of the Standard at different levels of education – state, regional, local, preschool and personal levels.

Results and discussion. A professional standard is a set of requirements for the competencies of employees approved in accordance with the established procedure, which serve as the basis for the formation of professional qualifications (Article 39 of the Law of Ukraine "On Education") [1].

The professional standard reveals the requirements for the qualifications of heads of preschool education institutions, requirements for their competencies, which are determined by legislators and serve as the basis for the formation of professional qualifications.

In addition, it is a tool for creating job descriptions by the heads of various institutions, training of specialists, and, finally, for self-assessment and evaluation of institutional staff by the head of the preschool education institution.

This is a certain algorithm that can be used by the head of a preschool education institution for self-assessment and building an individual trajectory of professional growth. The professional standard defines the content and scope of competencies of knowledge, skills and abilities in the context of qualification categories, the trajectory of development of each competency, which is very important in the context of the fact that the professional standard and the professional competencies, knowledge, skills and abilities defined by it are guided by teachers of higher education institutions in the training of future specialists, and the qualification characteristics themselves are included in the standard of higher education.

Thus, the Professional Standard "Head (Director) of an Institution of Preschool

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Проте проблема імплементації професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" потребує детального вивчення і становить науковий і практичний інтерес.

Метою статті є здійснення всеукраїнського моніторингу щодо імплементації Професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" у закладах освіти та окреслити основні напрями імплементації Стандарту на різних рівнях освіти – державному, регіональному, місцевому, рівні ЗДО та на особистому рівні.

Виклад основного матеріалу.

Професійний стандарт – це затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій (стаття 39 Закону України "Про освіту") [1].

Професійний стандарт розкриває вимоги до кваліфікації керівників закладів дошкільної освіти, вимоги до їхніх компетентностей, що визначаються законодавцями та слугують основою для формування професійних кваліфікацій.

Крім того, є інструментом для створення посадових інструкцій керівниками різних інституцій, підготовки фахівців, а також, що не менш важливо, для самооцінювання та оцінювання діяльності персоналу інституцій керівником закладу дошкільної освіти.

Це певний алгоритм, яким може користуватися керівник закладу дошкільної освіти з метою самооцінювання та побудови індивідуальної траєкторії професійного росту. Професійний стандарт визначає зміст і обсяг компетентностей знань, умінь і навичок в розрізі кваліфікаційних категорій, траєкторію розвитку кожної компетентності, що є дуже важливим в контексті того, що на професійний стандарт і на визначенні ним професійні компетентності, знання, уміння і навички орієнтуються викладачі закладів вищої освіти під час підготовки майбутніх фахівців, а самі кваліфікаційні характеристики внесені в стандарт вищої освіти.

Отже, Професійний стандарт "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" включає 5 трудових функцій, що є

Education" includes 5 labor functions that are cross-cutting; 12 professional competencies; 80 knowledge, skills, abilities, and attitudes required for the head of an institution of preschool education.

The structure of the professional standard "Head (Director) of Preschool Education Institution" includes the following aspects: general information of the professional standard; training and professional development; regulatory framework governing the relevant professional activity; general competencies; list of job functions, symbols; description of job functions; professional competencies; knowledge, skills and abilities; data on the development and approval of the professional standard (developer of the standard; subject of the standard review; date of approval of the standard.

наскрізними; 12 професійних компетентностей; 80 знань, умінь, навичок, необхідних для керівника ЗДО.

Структура професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" включає в себе наступні аспекти: загальні відомості професійного стандарту; навчання та професійний розвиток; нормативно-правова база, що регулює відповідну професійну діяльність; загальні компетентності; перелік трудових функцій, умовні позначення; опис трудових функцій; професійні компетентності; знання, уміння та навички; дані щодо розроблення та затвердження професійного стандарту (розробник стандарту; суб'єкт перевірки стандарту; дата затвердження стандарту; дата внесення стандарту до державного реєстру професійних стандартів; рекомендована дата наступного перегляду стандарту).

Fig. 2. Checklist for the implementation of the professional standard "Head (Director) of Preschool Education Institution"

In accordance with the letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated January 13, 2023, No. 1/554-23, the order of the Ukrainian Institute of Education Development dated January 17, 2023 No. 08-ag and in order to improve the methodological and practical levels of professional competence of pedagogical workers in the field of preschool education regarding the implementation of the professional standard "Head (Director) of a preschool education institution" (hereinafter – the Professional Standard), the Ministry of

Відповідно до листа МОН від 13.01.2023 № 1/554-23, наказу ДУ "УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ" від 17.01.2023 № 08-ag та з метою підвищення методичного й практичного рівнів професійної компетентності педагогічних працівників галузі дошкільної освіти щодо впровадження професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" (далі – Професійний стандарт) Міністерством освіти і науки України спільно з Державною установою "Український інститут розвитку освіти" за підтримки

Education and Science of Ukraine together with the State Institution "Ukrainian Institute for Education Development" with the support of the Ranok Publishing House conducted online training for trainers in the period from February 07 to March 16, 2023.

According to the model program for the implementation of the professional standard "Head (Director) of Preschool Education Institution", Order of the Ministry of Education and Science of 29.11.2022 No. 1068 "On Approval of the Model Program for the Professional Development of Teachers on the Implementation of the Professional Standard "Head (Director) of Preschool Education Institution".

The online training was attended by 95 trainers from all regions of Ukraine, who received the relevant certificates. In particular, 21 teachers of preschool education departments of higher education institutions, 28 teachers of preschool education departments (laboratories) of postgraduate pedagogical education institutions, 22 specialists of professional development centers for pedagogical workers, 24 heads (directors) of preschool education institutions.

Implementation of the Professional Standard is a long process. Based on the results of the training, the trainers continued to implement the Professional Standard at the local level.

Higher education institutions that train specialists in the field of preschool education analyzed educational and professional programs for educational institutions of the second (master's) level of higher education in the specialty 012 "Preschool Education". In particular: general competences in educational programs were modified to align them with both the Standard of Higher Education in the specialty 012 "Preschool Education" [3] and the professional standard "Head (Director) of Preschool Education Institution" (Kryvyi Rih State Pedagogical University of Dnipro Region), the content of the ОК--03 was changed and supplemented: ОК-031, ОК-032 with topics on regulatory and legal support of preschool education institutions;

видавництва "Ранок" проведено онлайн-навчання з підготовки тренерів у період з 07 лютого по 16 березня 2023 року.

За типовою програмою щодо імплементації професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" наказ МОН від 29.11.2022 № 1068 "Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо впровадження професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти".

В онлайн-навчанні взяли участь 95 тренерів з усіх регіонів України, які отримали відповідні сертифікати. Зокрема, 21 викладач кафедр дошкільної освіти закладів вищої педагогічної освіти, 28 викладачів кафедр (лабораторій) дошкільної освіти закладів післядипломної педагогічної освіти, 22 фахівці центрів професійного розвитку педагогічних працівників, 24 керівники (директори) закладів дошкільної освіти.

Імплементація Професійного стандарту – тривалий процес. За результатами навчання тренери продовжили впровадження Професійного стандарту локальних рівнях.

Зкладами вищої освіти, що готують фахівців галузі дошкільної освіти, було проаналізовано освітньо-професійні програми для закладів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 "Дошкільна освіта". Зокрема:

- в освітніх програмах модифіковані загальні компетентності з метою їх узгодження як зі Стандартом вищої освіти за спеціальністю 012 "Дошкільна освіта" [3], так і з професійним стандартом "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" (Криворізький державний педагогічний університет Дніпропетровської області), змінено та доповнено зміст ОК-03: ОК-031, ОК-032 темами з нормативно-правового забезпечення діяльності закладів дошкільної освіти; організації роботи та дотримання вимог з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах дошкільної освіти в умовах воєнного стану; з ознайомлення з професійними стандартами керівника (директора) та педагогічних працівників закладів

organization of work and compliance with the requirements for occupational health and safety in preschool education institutions under martial law; familiarization with the professional standards of the head (director) and pedagogical staff of preschool education institutions (Melitopol Bohdan Khmelnytskyi State Pedagogical University of Zaporizhzhia region).

Changes were made to the educational program, in particular, to the following: LC 10. (ability to manage a preschool education institution in accordance with the job functions of the head (director) of a preschool education institution using modern, scientifically sound, traditional, and innovative means, methods, techniques, technologies) and PLO 13. (to know the dominants of the competence paradigm of education, the system of modern requirements and the specifics of the professional activity of the head (director) of a preschool education institution, leading ideas for optimizing professional self-improvement of the individual) to the topic 5 "Head of preschool education institution" of the EP "Organization and management of educational process in educational institution" added general competencies of the head (director) of preschool education institution; labor functions of the head (director) of preschool education institution; individual trajectory of professional development of the head (director) of preschool education institution (National University "Chernihiv Collegium" named after T. Shevchenko); The following disciplines have been added to the list of mandatory components: The following disciplines have been added to the list of mandatory components: "Supervision and Mentoring in Inclusive Education" (Mykolaiv National University named after V.O. Sukhomlynskyi); "Computer and Information Technologies in Preschool Education", "Organization and Management in Preschool Education", "Actual Problems of Preschool and Inclusive Education", "Methodological Support of Educational Activities in Preschool Education Institution", "Comparative Pedagogy" (Rivne State

дошкільної освіти (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького Запорізької області);

- до освітньої програми внесено зміни, зокрема, КС 10. (здатність здійснювати управління закладом дошкільної освіти відповідно до трудових функцій керівника (директора) закладу дошкільної освіти з використанням сучасних, науково обґрунтованих, традиційних та інноваційних засобів, методів, прийомів, технологій) і ПРН 13. (знати доміанти компетентнісної парадигми освіти, систему сучасних вимог та специфіку професійної діяльності керівника (директора) закладу дошкільної освіти, провідні ідеї щодо оптимізації професійного самовдосконалення особистості конкурентоздатного менеджера дошкільної освіти) (Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка);

- до теми 5 "Керівник закладу дошкільної освіти" ОП "Організація та керівництво освітнім процесом у закладі освітньої освіти" додано загальні компетентності керівника (директора) ЗДО; трудові функції керівника (директора) ЗДО; індивідуальна траєкторія професійного розвитку керівника (директора) ЗДО (Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка);

- до переліку обов'язкових компонентів внесено такі дисципліни:

- "Супервізія і наставництво в інклюзивній освіті" (Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського);

- "Комп'ютерно-інформаційні технології в галузі дошкільної освіти", "Організація і управління в дошкільній освіті", "Актуальні проблеми дошкільної та інклюзивної освіти", "Методичний супровід освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти", "Порівняльна педагогіка" (Рівненський державний гуманітарний університет);

- "Організаційно-методична та управлінська діяльність у ЗДО", "Медіапедагогіка в дошкільній освіті" (Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди);

- "Організаційно-управлінська

University of the Humanities):

- "Organizational, methodological and managerial activities in preschool educational institutions", "Media pedagogy in preschool education" (H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University);

- "Organizational and Management Activities in Preschool Education", "Methodological Work in Preschool Education Institution" (Bohdan Khmelnytsky Cherkasy National University), etc;

- the list of elective components includes the following disciplines: "Designing the Educational Environment of Preschool Institutions", "Monitoring the Quality of Education of Preschool Educators", "Formation of the Media Culture of a Modern Teacher" (Mykolaiv National University named after V.O. Sukhomlynskyi);

- "Pedagogical Ethics / Pedagogical Conflictology", "Psychology of Professional Communication / Prevention and Overcoming of Professional and Emotional Burnout", "Gender Approach in Education and Upbringing / Psychology of Extreme and Crisis Situations", "Upbringing and Education of Children with SEN / Psychological and Pedagogical Support of a Family, Psychology of Management / Personal Development Training, Leadership and Pedagogical Partnership with Different Social Institutions / Image of Preschool Education Institution, Alternative Forms of Preschool Education / Distance Education Means (Rivne State University of the Humanities); "Pedagogy of Partnership in Preschool Education", "Professional Image of the Head of Preschool Education Institution", "Ecoculture of the Teacher's Personality", "Creative Development of the Teacher in the Information Space" / "Professional Development and Improvement of the Teacher" / "Self-Management in the Professional Activity of the Teacher" (Bohdan Khmelnytsky Cherkasy National University), etc;

- Program learning outcomes were expanded, in particular, the following components were added to the EP: organize nutrition, medical care, health improvement of children; ability to plan and coordinate financial and economic

діяльність у дошкільній освіті", "Методична робота в закладі дошкільної освіти" (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького) тощо;

- до переліку вибіркових компонентів внесено такі дисципліни:

- "Проектування освітнього середовища ЗДО", "Моніторинг якості освіти вихователя закладу дошкільної освіти", "Формування медіакультури сучасного педагога" (Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського);

- "Педагогічна етика / Педагогічна конфліктологія", "Психологія професійного спілкування / Профілактика та подолання професійного та емоційного вигорання", "Гендерний підхід у в освіті і вихованні / Психологія екстремальних і кризових ситуацій", "Виховання та навчання дітей з ООП / Психолого-педагогічний супровід родини, що виховує дитину з ООП", "Психологія управління / Тренінг особистісного розвитку", "Лідерство і педагогічне партнерство з різними соціальними інституціями / Імідж закладу дошкільної освіти", "Альтернативні форми дошкільної освіти/Засоби дистанційної освіти" (Рівненський державний гуманітарний університет);

- "Педагогіка партнерства в дошкільній освіті", "Професійний імідж керівника закладу дошкільної освіти", "Екокультура особистості педагога", "Креативний розвиток педагога в умовах інформаційного простору" / "Професійне становлення та вдосконалення педагога" / "Самоменеджмент у професійній діяльності педагога" (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького) тощо;

- розширено програмні результати навчання, зокрема до ОП додані компоненти: організувати харчування, медичне обслуговування, оздоровлення дітей; уміння планувати та координувати фінансово-господарську діяльність закладів дошкільної освіти тощо (Український державний університет імені Михайла Драгоманова м. Київ);

- розширено спеціальні компетентності (КС-1, КС-12) та програмні результати навчання (ПРН-2, ПРН-14, ПРН-15, ПРН-16) у ОПП (Комунальний заклад "Харківська гуманітарно-педагогічна

activities of preschool education institutions, etc. (Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University, Kyiv); special competencies and program learning outcomes were expanded in the EPP (Municipal Institution "Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy" of the Kharkiv Regional Council);

- Updated the topics of qualification works taking into account the need for scientific development of psychological, pedagogical and social problems in preschool education caused by the martial law in Ukraine and the introduction of professional standards for the head (director) and pedagogical staff of preschool education institutions (Melitopol Bohdan Khmelnytskyi State Pedagogical University, Zaporizhzhia region).

Methodological support and content of the EC programs were updated: "Management in the system of preschool education"; "Educational policy and leadership"; "Design and methodological support of the educational process in preschool educational institutions"; "Pedagogical partnership with various social institutions" (Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University, Kyiv).

Updated curricula of the disciplines "Management of Education", "Organization and Management in Preschool Education", "Philosophy of Education", "Actual Problems of Preschool Pedagogy" of the EPP. The learning outcomes for these educational components were supplemented with professional competencies (knowledge, skills and abilities) defined by the professional standard "Head (Director) of Preschool Education Institution" (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Lviv Oblast); the key positions of the professional standard "Head (Director) of Preschool Education Institution" are taken into account when formulating the topics of qualification papers (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Lviv Oblast);

- practice programs have been completely updated (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Lviv region);

- an additional form of certification was introduced – a qualification exam to confirm

академія" Харківської обласної ради);

- оновлено теми кваліфікаційних робіт із урахуванням необхідності наукової розробки психолого-педагогічних та соціальних проблем в дошкільній освіті, зумовлених воєнним станом в Україні та впровадженням професійних стандартів керівника (директора) та педагогічних працівників закладів дошкільної освіти (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького Запорізької області);

- оновлено методичне забезпечення та зміст програм ОК: "Управління в системі дошкільної освіти"; "Освітня політика і лідерство"; "Проектування та методичний супровід освітнього процесу в ЗДО"; "Педагогічне партнерство з різними соціальними інституціями" (Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ);

- оновлено робочі програми навчальних дисциплін "Менеджмент освіти", "Організація і управління в дошкільній освіті", "Філософія освіти", "Актуальні проблеми дошкільної педагогіки" ОПП. Результати навчання за цими освітніми компонентами доповнено професійними компетентностями (знаннями, уміннями та навичками), визначеними професійним стандартом "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка Львівської області);

- ключові позиції професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" враховані при формулюванні тематики кваліфікаційних робіт (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка Львівської області);

- повністю оновлено програми практик (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка Львівської області);

- внесено додаткову форму атестації – кваліфікаційний екзамен для підтвердження професійної кваліфікації, що включатиме перелік запитань з таких основних освітніх компетентностей: Моніторинг якості дошкільної освіти, Організації і управління в дошкільній освіті, Методичний супровід освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти,

professional qualifications, which will include a list of questions on the following core educational competencies: Monitoring the Quality of Preschool Education, Organization and Management in Preschool Education, Methodological Support of Educational Activities in Preschool Education Institutions, Current Issues of Preschool and Inclusive Education (Rivne State University of the Humanities).

Amendments were made to the pedagogical (inspection and methodological) practice, namely to the 1st credit on the analysis of legislative and regulatory documents and the development of tasks in accordance with labor functions (Mykolaiv National University named after V.O. Sukhomlynskyi);

- the requirements of the Professional Standard are taken into account when awarding a professional qualification: 1210.1 Head (Director) of a preschool education institution for applicants for the second (master's) level of higher education (OPP "Preschool Education (Psychology in Preschool Education Institutions)" for the second (master's) level of higher education) (Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Department of Pedagogy and Psychology of Preschool Education).

Higher education institutions that train specialists in the preschool sector and regional institutes of postgraduate pedagogical education (academies of continuing education) have developed and implemented 28 certified programs to implement the professional standard "Head (Director of Preschool Education)". In particular, higher education institutions – 3 programs (Mykolaiv V.O. Sukhomlynskyi National University, Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko and National University "Chernihiv Collegium" named after T.G. Shevchenko), institutions of postgraduate pedagogical education (academies of continuing education) – 25 programs (Khmelnyskyi Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education (5 programs), Donetsk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education (2 programs), Zaporizhzhia Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education (2 programs), Mykolaiv Regional Institute of Postgraduate Pedagogical

Актуальні проблеми дошкільної та інклюзивної освіти (Рівненський державний гуманітарний університет);

- внесено зміни до педагогічної (інспекторсько-методичної) практики, а саме до 1-го кредиту щодо аналізу законодавчо-нормативних документів та розробки завдань відповідно до трудових функцій (Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського);

- враховано вимоги Професійного стандарту при присвоєнні професійної кваліфікації: 1210.1 Керівник (директор) закладу дошкільної освіти здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти (ОПП "Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)" для другого (магістерського) рівня вищої освіти) (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (кафедра педагогіки та психології дошкільної освіти).

Закладами вищої освіти, що готують фахівців дошкільної галузі, та обласними інститутами післядипломної педагогічної освіти (академіями неперервної освіти) розроблено і впроваджено 28 сертифікованих програм щодо впровадження професійного стандарту "Керівник (директор закладу дошкільної освіти)". Зокрема, закладами вищої освіти – 3 програми (Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка та Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка), закладами післядипломної педагогічної освіти (академіями неперервної освіти) – 25 програм (Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (5 програм), Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (2 програми), КЗ "Запорізький обласний Інститут післядипломної педагогічної освіти" Запорізької облради (2 програми), Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (2 програми), КЗВО "Вінницька академія безперервної освіти", Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти, Інститут післядипломної освіти Київського

Education (2 programs), Vinnytsia Academy of Continuing Education, Volyn Institute of Postgraduate Pedagogical Education, Transcarpathian Institute of Postgraduate Pedagogical Education, Institute of Postgraduate Education of Borys Grinchenko Kyiv University, Municipal Institution "Vasyl Sukhomlynskyi Kirovohrad Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education", Luhansk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education, Municipal Higher Education Institution "Odesa Academy of Continuing Education of Odesa Regional Council", Poltava Academy of Continuing Education named after M.V. Ostrohradskyi, Rivne Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education, Municipal institution Sumy Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education, Ternopil Regional Municipal Institute of Postgraduate Pedagogical Education, Municipal Higher Education Institution Kharkiv Academy of Continuing Education, Municipal Higher Education Institution Kherson Academy of Continuing Education of Kherson Regional Council, Cherkasy Regional Institute of Postgraduate Education of Pedagogical Workers of Cherkasy Regional Council).

In addition, *institutions of postgraduate pedagogical education (academies of continuing education)* have amended 23 programs for the in-service training of heads (directors) of preschool education institutions. In particular, changes were made to the subject matter of the PDA educational programs:

- "Implementation of the professional standard "Head (Director) of Preschool Education Institution" (Volyn IPPE);

- "Preschool education in the context of the present: strategies and tactics", "Professional and creative activity of teachers as a motivator of the educational process in preschool educational institutions", "Features of professional activity of the head of preschool educational institutions" (Zhytomyr Regional Council);

- "Organization of a safe and healthy educational environment", "Strategic development and internal system of quality assurance of education in the IPE",

університету імені Бориса Грінченка, Комунальний заклад "Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського", Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Комунальний заклад вищої освіти "Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради", Полтавська академія неперервної освіти ім. М.В. Остроградського, Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Комунальний заклад Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, Комунальний вищий навчальний заклад "Харківська академія неперервної освіти", Комунальний вищий навчальний заклад "Херсонська академія неперервної освіти" Херсонської обласної ради, Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради).

Окрім того, *зкладами післядипломної педагогічної освіти (академіями неперервної освіти)* внесено зміни до 23 програм підвищення кваліфікації керівників (директорів) закладів дошкільної освіти. Зокрема, внесено зміни в тематику освітніх програм КПК:

- "Впровадження професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" (Волинський ІППО);

- "Дошкільна освіта в контексті сьогодення: стратегії і тактики", "Професійно-творча діяльність педагогів як мотиватор освітнього процесу в ЗДО", "Особливості професійної діяльності керівника ЗДО" (КЗ "Житомирський ОІППО" Житомирської облради);

- "Організація безпечного та здорового освітнього середовища", "Стратегічний розвиток та внутрішня система забезпечення якості освіти ЗДО", "Управління освітнім процесом в ЗДО", "Моніторинг розвитку компетентності дитини як сучасний засіб управління якістю освіти в ЗДО", "Управління інноваційною діяльністю в ЗДО", "Медіаосвіта в діяльності директора ЗДО", "Професійний розвиток директора ЗДО. Лідерство і партнерська взаємодія",

"Management of the educational process in the IPE", "Monitoring the development of child competence as a modern means of managing the quality of education in the IPE", "Management of innovation in the IPE", "Media education in the activities of the IPE director", "Professional development of the IPE director. Leadership and partnership interaction", "Organization of healthy, safe, developmental environment of the IPE", "Management of IPE in modern economic conditions. Marketing approach in the management of preschool educational institutions. Social partnership and creating the image of the institution", "Interaction of teachers" (Zaporizhzhia Regional Council); "Individual Trajectory of Professional Development of the Head (Director) of Preschool Education Institution as a Tool for Ensuring Competitiveness in the Labor Market", "Continuous Personal and Professional Development of the Head (Director) of Preschool Education Institution", "Development of Professional Competencies of the Head (Director) of Preschool Education Institution" (Municipal Educational Institution of the Kyiv Regional Council "Kyiv Regional Institute of Postgraduate Education of Pedagogical Personnel");

- "Labor Functions and Professional Competencies of the Professional Standard "Head (Director) of Preschool Education Institution" and "Modeling the Trajectory of Professional Growth of the Head (Director)" (Municipal Institution "Kirovohrad Vasyl Sukhomlynskyi VET Institute");

- "Formation and development of professional competencies of the head of a preschool educational institution" (Luhansk OIPPE); "Formation of a strategy for the development of the institution", "Management functions of the head of the institution and control over the maintenance of business records", "Inclusive space: priority areas for ensuring equal access to education for children with special educational needs", "Education quality management system: modeling the internal system of quality assurance: algorithm of development", "Self-assessment of educational, professional and managerial activities of employees of the institution", "Modern approaches to the

"Організація здорового безпечного, розвивального середовища ЗДО", "Управління ЗДО в сучасних економічних умовах. Маркетинговий підхід в управлінні ЗДО. Соціальне партнерство та створення іміджу ЗДО", "Взаємодія педагогів" (КЗ "Запорізький ОІППО" Запорізької облради);

- "Індивідуальна траєкторія професійного розвитку керівника (директора) закладу дошкільної освіти як інструмент забезпечення конкурентоспроможності на ринку праці", "Безперервний особистісний та професійний розвиток керівника (директора) закладу дошкільної освіти", "Розвиток професійних компетентностей керівника (директора) закладу дошкільної освіти" (Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради "Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів");

- "Трудові функції та професійні компетентності професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" та "Моделювання траєкторії професійного зростання керівника (директора)" (Комунальний заклад "Кіровоградський ОІППО імені Василя Сухомлинського");

- "Формування й розвиток професійних компетентностей керівника ЗДО", (Луганський ОІППО);

- "Формування стратегії розвитку ЗДО", "Функції управління керівника ЗДО та здійснення контролю за веденням ділової документації", "Інклюзивний простір: пріоритетні напрями забезпечення рівного доступу до освіти дітей з особливими освітніми потребами", "Система управління якістю освіти: моделювання внутрішньої системи забезпечення якості освіти: алгоритм розбудови", "Самооцінювання освітньої, фахової та управлінської діяльності працівників ЗДО", "Сучасні підходи до організації та оцінювання освітнього середовища ЗДО", "Бар'єри у взаємодії між вихователями ЗДО та батьками вихованців", "Господарсько-фінансова діяльність керівника ЗДО" (Рівненський ОІППО);

- "Використання Професійного стандарту керівниками (директорами) закладів дошкільної освіти" (Комунальний

organization and evaluation of the educational environment of the institution", "Barriers to interaction between

- "Use of the Professional Standard by Heads (Directors) of Preschool Education Institutions" (Municipal Higher Educational Institution "Kherson Academy of Continuing Education" of the Kherson Regional Council), "Professional Standard as a Key Element of Labor Market and Human Resources Management Interaction", "Leadership and Partnership: Leadership and Emotional and Ethical Competencies", "Individual Trajectory of Professional Development of the Head (Director) of Preschool Education Institution as a Tool for Ensuring Competitiveness in the Labor Market" (Khmelnysky OIPPE);

- Modules of the PDA program were added – MODULE 1. Conceptual framework for the implementation of the professional standard of the head (director) of an EI (Zakarpattia IPPE); changes have been made to the content of the educational process in accordance with the requirements of the Professional Standard (Mykolaiv OIPE, Municipal Higher Education Institution "Odesa Academy of Continuing Education of the Odesa Regional Council", Poltava Academy of Continuing Education named after M.V. Ostrogradsky, Municipal Institution Sumy OIPE, Ternopil Regional Municipal IPE, Municipal Higher Education Institution "Kharkiv Academy of Continuing Education", Municipal Higher Education Institution "Kherson Academy of Continuing Education" of the Kherson Regional Council, Cherkasy)

- The individual task of the CPD of the heads of EI "Development of professional competencies of a pedagogical worker" includes a mechanism for in-depth formation of professional competencies, as well as self-assessment by students of the level of their own professional competencies (by labor action or group of labor actions included in them) (Municipal Institution "Zhytomyr OIPPE" of Zhytomyr Regional Council); At the same time, in order to carry out effective and efficient work on the implementation of the Professional Standard, various scientific

вищий навчальний заклад "Херсонська академія неперервної освіти" Херсонської обласної ради), "Професійний стандарт як ключовий елемент взаємодії ринку праці та управління персоналом", "Лідерство та партнерська взаємодія: лідерська та емоційно-етична компетентності", "Індивідуальна траєкторія професійного розвитку керівника (директора) ЗДО як інструмент забезпечення конкурентоспроможності на ринку праці" (Хмельницький ОІППО);

- додано модулі програми КПК – МОДУЛЬ 1. Концептуальні засади реалізації професійного стандарту керівника (директора) ЗДО (Закарпатський ІППО);

- внесено зміни до змістового наповнення освітнього процесу відповідно до вимог Професійного стандарту (Миколаївський ОІППО, Комунальний заклад вищої освіти "Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради", Полтавська академія неперервної освіти ім. М.В. Остроградського, Комунальний заклад Сумський ОІППО, Тернопільський обласний комунальний ІППО, Комунальний вищий навчальний заклад "Харківська академія неперервної освіти", Комунальний вищий навчальний заклад "Херсонська академія неперервної освіти" Херсонської обласної ради, Черкаський ОІПОП Черкаської обласної ради);

- в індивідуальне завдання КПК керівників ЗДО "Розвиток професійних компетентностей педагогічного працівника" закладено механізм поглибленого формування професійних компетентностей, а також самооцінювання слухачами рівня власних професійних компетентностей (за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них) (КЗ "Житомирський ОІППО" Житомирської облради);

Водночас, з метою здійснення ефективної та дієвої роботи щодо імплементації Професійного стандарту було організовано та проведено для науково-педагогічних працівників, вихователів-методистів і керівників ЗДО та для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня різноманітні наукові й методичні заходи, забезпечено

and methodological activities were organized and conducted for research and teaching staff, educators and heads of preschool educational institutions and for applicants for higher education of the second (master's) level, and information support was provided for the implementation of the professional standard "Head (Director) of Preschool Education Institution" at various levels.

Higher education institutions held:

- 3 all-Ukrainian scientific and practical conferences (H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University);

- 3 methodological seminars (Kryvyi Rih State Pedagogical University of Dnipropetrovska oblast, Rivne State Humanitarian University, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University);

- 2 webinars (H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University).

The regional institutes of postgraduate pedagogical education (academies of continuing education) organized and held:

- 1 meeting (Institute of Postgraduate Education of Borys Grinchenko Kyiv University);

- 3 seminars (Institute of Postgraduate Education of Borys Grinchenko Kyiv University);

- 5 webinars (Odesa Academy of Continuing Education of Odesa Regional Council, Kherson Academy of Continuing Education of Kherson Regional Council);

- 1 training (Institute of Postgraduate Education of Borys Grinchenko Kyiv University).

Such forms of pedagogical education as good practices "Methodological case: Skills of a Modern Educator" (effective tools for implementing the individual trajectory of professional development of a modern head of an IPE) (Zhytomyr IPE of Zhytomyr Regional Council), "School of Young Heads of IPE" (Institute of Postgraduate Education of Borys Grinchenko Kyiv University), "University of Knowledge" (Mykolaiv IPE), and a master class (Odesa Academy of Continuing Education of Odesa Regional Council).

At the same time, in order to highlight topical issues related to the implementation of the Professional Standard, in particular, the development of

інформаційний супровід впровадження професійного стандарту "Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" на різних рівнях.

Зокрема, *зкладами вищої педагогічної освіти* проведено:

- 3 всеукраїнські науково-практичні конференції (Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди);

- 3 методичних семінари (Криворізький державний педагогічний університет Дніпропетровської області, Рівненський державний гуманітарний університет, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича);

- 2 вебінари (Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди).

Обласними інститутами післядипломної педагогічної освіти (академіями неперервної освіти) організовано й проведено:

- 1 нараду (Інститут післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка);

- 3 семінари (Інститут післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка);

- 5 вебінарів (КЗВО "Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради", КВНЗ "Херсонська академія неперервної освіти Херсонської обласної ради");

- 1 тренінг (Інститут післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка).

Застосовано такі форми педагогічної просвіти як добрі практики "Методичний кейс: навички сучасного педагога" (ефективні інструментарії реалізації індивідуальної траєкторії професійного розвитку сучасного керівника ЗДО) (КЗ "Житомирський ОППО" Житомирської облради), "Школа молодих керівників ЗДО" (Інститут післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка), "Університет знань" (Миколаївський ОППО), проведення майстер-класу (КЗВО "Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради").

Водночас, з метою висвітлення актуальних питань щодо впровадження Професійного стандарту, зокрема,

the competencies of the head (director) of the IPE, taking into account the personality-oriented, integrated, competence, and activity approaches, information is posted in a closed Facebook community for teachers of preschool education institutions in Mykolaiv region "Preschoolers of Mykolaiv Region" (Mykolaiv Regional Institute of Pedagogy and Psychology) and on the websites of higher postgraduate pedagogical education institutions.

The centers for professional development of teachers also work to provide information support for the implementation of the Professional Standard at the local level. This includes organizing and conducting:

- 3 seminars (Rozhnyativ Village Council of Ivano-Frankivsk Oblast, Rubizhne City Council of Luhansk Oblast, Artsyz City Council of Odesa Oblast);

- 6 webinars (Municipal Institution "CRPDP" of Novovolynsk City Council of Volyn Oblast, Municipal Institution "CRPDP of Rozhnyativ Village Council" of Ivano-Frankivsk Oblast, Municipal Institution "CRPDP" of Artsyzsk City Council of Odesa Oblast, Municipal Institution "CRPDP" of Balakliya City Council of Kharkiv Oblast, Municipal Institution "CRPDP" of Lozova City Council of Kharkiv Oblast (2), Municipal Institution "CRPDP" of Balakliya City Council of Kharkiv Oblast);

- individual consultations (Municipal Institution "REC" of Novovolynsk City Council of Volyn Oblast);

- 1 pedagogical workshop (Municipal Institution "Rohatyn City Council REC", Ivano-Frankivsk region);

- 1 round table (Municipal Institution "Rozhnyativ Village Council REC", Ivano-Frankivsk Oblast);

- 1 training (Municipal Institution "REC" of Artsyz City Council of Odesa Oblast);

- 2 working meetings (Municipal Enterprise "Kolomyia City Council REC" of Ivano-Frankivsk Oblast).

Conclusions and research perspectives.

The article does not exhaust all aspects of the research problem. We consider it promising to study the international experience of professional training of future

формування компетентностей керівника (директора) ЗДО з урахуванням особистісно-орієнтованого, інтегрованого, компетентнісного, діяльнісного підходів розміщується інформація у закритій спільноті у мережі фейсбук для педагогів закладів дошкільної освіти Миколаївської області "Дошколярики Миколаївщини" (Миколаївський ОППО) та на сайтах закладів вищої післядипломної педагогічної освіти.

Центрами професійного розвитку педагогічних працівників також проводиться робота щодо забезпечення інформаційного супроводу впровадження Професійного стандарту на місцевому рівні. Це організація й проведення:

- 3 семінари (КУ "ЦПРПП Рожнятівської селищної ради" Івано-Франківської області, КУ "ЦПРПП" Рубіжанської міської ради Луганської області, КУ "ЦПРПП" Арцизької міської ради Одеської області);

- 6 вебінарів (КУ "ЦПРПП" Нововолинської міської ради Волинської області, КУ "ЦПРПП Рожнятівської селищної ради" Івано-Франківської області, КУ "ЦПРПП" Арцизької міської ради Одеської області, Балаклійської міської ради Харківської області, КУ "ЦПРПП" Лозівської міської ради Харківської області (2), КУ "ЦПРПП" Балаклійської міської ради Харківської області);

- індивідуальні консультації (КУ "ЦПРПП" Нововолинської міської ради Волинської області);

- 1 педагогічний практикум (КУ "ЦПРПП Рогатинської міської ради" Івано-Франківської області);

- 1 круглий стіл (КУ "ЦПРПП Рожнятівської селищної ради" Івано-Франківської області);

- 1 тренінг (КУ "ЦПРПП" Арцизької міської ради Одеської області);

- 2 робочих наради (КУ "ЦПРПП Коломийської міської ради" Івано-Франківської області).

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок.

Стаття не вичерпує всіх аспектів проблеми дослідження. Перспективним вважаємо вивчення міжнародного досвіду фахової підготовки майбутніх керівників закладів дошкільної освіти. Вивчення практик імплементації професійного стандарту

heads of preschool education institutions. Studying the practices of implementing the professional standard "Head (Director) of Preschool Education Institution in the Regions, studying the implementation models of various social institutions that will help improve the general and professional competencies of heads (directors) of preschool education institutions in the field of effective management, taking into account the leading directions of the state educational policy and providing information support for the implementation of the Professional Standard. In particular, by:

- revision of educational and professional programs for educational institutions of the second (master's) level of higher education in the specialty 012 "Preschool Education" (institutions);

- development and implementation of certified programs for the implementation of the Professional Standard;

- amendments to the "Professional Development Program" for directors of preschool educational institutions;

- conducting webinars, trainings, seminars, conferences, providing information support for this process at the local level.

"Керівник (директор) закладу дошкільної освіти" в регіонах, вивчення моделей імплементації різними соціальними інститутами, які сприятимуть удосконаленню загальних і професійних компетентностей керівників (директорів) закладів дошкільної освіти у сфері ефективного управління з урахуванням провідних напрямів державної освітньої політики та забезпеченню інформаційного супроводу впровадження Професійного стандарту. Зокрема, шляхом:

- перегляду освітньо-професійних програм для закладів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 "Дошкільна освіта" (закладам);

- розробки і запровадження сертифікованих програм щодо впровадження Професійного стандарту;

- внесення змін до "Програми підвищення кваліфікації" директорів ЗДО;

- проведення вебінарів, тренінгів, семінарів, конференцій, забезпечення інформаційного супроводу цього процесу на місцевому рівні.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. *Zakon Ukrainy "Pro osvitu" [Law of Ukraine "On Education"] vid 05.09.2017 № 2145-VIII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].

2. *Zakon Ukrainy "Pro doshkilnu osvitu" [The Law of Ukraine "On Preschool Education"] vid 11.07.2001 № 2628-III*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> [in Ukrainian].

3. *Nakaz MON [Order of the Ministry of Education and Science] vid 21.11.2019 № 1456 "Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 012 "Doshkilna osvita" dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity" ["On approval of the standard of higher education in the specialty 012 "Preschool Education" for the first (bachelor's) level of higher education"]*. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/012-Doshk.osvita-bakalavr.28.07.pdf> [in Ukrainian].

4. *Nakaz MON [Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine] vid 12.01.2021 № 33 "Pro zatverdzhennia Bazovoho komponenta doshkilnoi osvity (Derzhavnoho standartu doshkilnoi osvity) nova redaktsiia" ["On Approval of the Basic Component of Preschool Education (State Standard of Preschool Education), new edition"]*. Retrieved from: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS34727> [in Ukrainian].

5. *Nakaz Ministerstva ekonomiky Ukrainy [Order of the Ministry of Economy of Ukraine] vid 28.09.2021 № 620-21 "Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu "Kerivnyk (dyrektor) zakladu doshkilnoi osvity" ["On approval of the professional standard" Head (Director) of preschool education institution"]*. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-kerivnik-direktor-zakladu-doshkilnoyi-osviti> [in Ukrainian].

6. *Yevropeiska ramka yakosti doshkilnoi osvity ta dohliadu [European Quality Framework for Early Childhood Education and Care]. Retrieved from: <https://education.ec.europa.eu/about-eea/working-groups#ECEC> [in Ukrainian].*

Received: August 10, 2023

Accepted: September 07, 2023